

Het Schuldgevoel van S.

I.C. Mathea

Notitie vooraf

Hoewel sommige lezers zullen denken, dat dit alles echt gebeurd is, moet ik ze teleurstellen. Een aantal omstandigheden en gebeurtenissen waren werkelijkheid. Die heb ik gebruikt als kaders waarbinnen ik mijn fantasie de vrije loop kon laten.

I.C.

VOORWOORD

Ik begon aan het verhaal over mijn grote liefde, over mijn verloren prins, in 2010, in december om precies te zijn. Heel kort voor mijn verjaardag en een maand na zijn sterven. En natuurlijk was het bijna Kerstmis, ons feest.

Maar het heeft lang geduurd voordat ik echt in staat was het hele verhaal op te schrijven en vooral te ordenen...

Chaotisch als ik ben, neem ik nauwelijks de rust voor introspectie en beschouwen. Ik moest mijn studie voltooien, ik had mijn kinderen, op liefdesgebied wat strubbelingen, and so on. Maar zo kort voor mijn vijftigste moest ik er dan toch aan geloven. Dat vond ik. Dat is in alle opzichten een mijlpaal.

De pandemie, die de mooie naam van Corona draagt, heeft me de extra tijd en ruimte verschaft. Omdat ik alles herbeleefde, ook een beetje “Liefde in tijden van Corona”, terwijl het in werkelijkheid “Liefde in tijden van HIV” als toevoeging zou mogen hebben.

Sacha S.

Ne me quitte pas
Il faut oublier
Tout peut s'oublier
Qui s'enfuit déjà
Oublier le temps
Des malentendus
Et le temps perdu
A savoir comment
Oublier ces heures
Qui tuaient parfois
A coups de pourquoi
Le coeur du bonheur
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas

Jacques Brel

(Prachtig vertolkt door Nina Simone)

Toch maar dat schuldgevoel

Ik ga je vertellen over de dood van mijn geliefde. De liefde van mijn leven moet ik achteraf bekennen. En over de gevoelens van spijt, van schuld en zelfs van schaamte. Dat is een hele bekentenis. Niks voor mij eigenlijk om zoiets toe te geven.

Bovendien, ik ben geen schrijfster en hoewel ik het graag zou willen zijn, en nu ik, althans op papier, toch met mijn grote billen bloot moet, ook geen verteller. En dat, terwijl vertellen zo'n belangrijk bestanddeel is van mijn cultuur en ik zo graag een begenadigd vertelster had willen zijn.

De bekendste vertelster, ook van tv, kwamen we tegen op Curaçao zelf, mijn eiland, hij en ik en hij vond meteen aansluiting bij haar. Dat was geen toeval. Zo ging het altijd.

Het was een ontmoeting in een pas geopende galerie. We gingen kijken of er interessant werk bij hing en misschien overwoog hij de mogelijkheid daar ook eens te exposeren. We speelden op dat moment niet voor niets met het plan en hij was daarover nog enthousiaster dan ik, om ons op mijn eiland te vestigen. Ze stond er in het gezelschap van enkele andere vrouwen van een zekere leeftijd.

Die contacten legde hij met een jaloersmakende vanzelfsprekendheid. Het was net als bij een andere tentoonstelling in diezelfde vakantie in Landhuis Bloemhof waarbij de dochter van een kunstenares MH, die allang dood was, erop stond hem het atelier van haar moeder, dat nog in tact was in dat oude landhuis, te laten zien. Van dat soort dingen.

En niet dat het alleen op mijn eiland gebeurde, want eerlijk is eerlijk, daar zijn de vrouwen nou eenmaal vrijpostiger. Nee, het gebeurde overal en het maakte me onrustig, vooral in het begin natuurlijk. Het gebeurde net zo goed in Antwerpen in een heel andere setting. Ik kan je zo'n anekdote vertellen.

Hij huurde toen het appartement in het centrum van die prachtige oude stad en daar kom ik later nog zeker op terug. In ieder geval hadden we daar zo nu en dan een gezamenlijk weekend, wat eigenlijk ook ons beider bedoeling was. Op een zondagmiddag liepen we vanuit het appartement naar een van die prachtige kerken die de stad rijk is en waarvan hij de torenspits kon zien vanuit de derde etage van het appartement, de etage die hij gebruikte als atelier. We liepen die prachtige en wat donkere kerk binnen en troffen daar een groot gezelschap aan van keurig geklede mensen, want het was zondag in België en er had een orgelconcert plaatsgevonden, waarvoor wij dus, helaas voor hem vooral, te laat waren gearriveerd.

En alsof ze had staan wachten op zijn komst stond daar, alleen, met ruimte om haar heen tussen de keuvelende mensen, een vrouw, gedistingeerd en in het zwart gekleed, en ze glimlachte naar hem. Ze kwam vanuit die wachtende stilstand in beweging en liep recht op hem af. "Jammer, dat u te laat bent," zei ze. En ze vervolgde dat haar man daar zojuist een orgelconcert had beëindigd. Hij ging er heel beleefd op in en vroeg naar het programma. Zij haalde er eentje tevoorschijn en hij bekeek het met een aandacht die absoluut niet geveinsd was. Ze vertelde dat haar man daar vaker concerten verzorgde, waarop hij haar zei terug te zullen komen met zijn vader, die daar zeker, net zoals hij zelf, van zou genieten. Zij voelde zich vereerd en veranderde ter plekke in een jong meisje, nog net niet blozend.

En ik was de buitenstaander.

Ik heb wat zitten dubben over de titel. "Het schaamtegevoel van S.", maar schamen. Dat klinkt, ik weet niet, meteen zo heftig. "Vol liefde" vond ik mooi, prachtig zelfs en ik heb dit vol liefde geschreven, maar toen dacht ik aan mezelf, hoe ik eruitzie en zo kwam ik op "Volle liefde".

Ooit schreef hij, toen hij ook nog heel verliefd was, voor me: 'Ze draagt haar vormen met verve'. Heel mooi gezegd, gemeend ook, daar ben ik van overtuigd, maar niet echt waar in mijn verbeelding of beleving.

Hij verwees daarbij naar een prehistorisch vruchtbaarheidsbeeldje: 'Haar schoonheid is van alle tijden'. Ja ja. Had ik het maar zo kunnen zien.

Maar dan komt Tummie binnen, mijn jongste dochter met wie ik alles deel, en die zegt: "Kies toch maar voor dat schuldgevoel, mama."

Een breekbaar mannetje vertolkte het best het grote verdriet

De begrafenis dus. Daarmee moet mijn verhaal eigenlijk beginnen.

Ik had Tummie meegenomen, omdat ik anders niet durfde. En zij wilde het ook graag, want ze had veel om hem gegeven. Natuurlijk verwachtte ik zijn eerste ex en de volwassen kinderen uit zijn eerdere huwelijk. Natuurlijk zou ik ook andere mensen kennen. Enerzijds kon dat fijn zijn en geruststellend, anderzijds zouden er ook geduchte tegenstanders bij kunnen zijn, mensen die mij nooit geaccepteerd hebben. Het beste voorbeeld daarvan is natuurlijk die ex zelf.

Maar ze was er niet. Echt tot mijn verbazing. Had ze het niet aangedurfd?

Omdat ik zijn vader zag en zijn zoon, voelde ik me sterk genoeg te gaan condoleren. Zijn vader viel me meteen om de hals. Hij was zo'n teer mannetje geworden. Hij huilde en ik met hem en hij zei dat het nooit had mogen gebeuren, zijn oudste zoon, die beloofd had aan zijn vrouw, op haar sterfbed, voor hem, zijn vader, te zullen zorgen. Daardoor kon zij sterven. En nu was hij zelf gegaan.

Zijn zoon stelde zich koeler op en gaf me een hand. Hij kuste me niet eens en nam eenvoudigweg de condoleances aan. Zijn gezicht stond strak en daarin leek hij op zijn vader, die zich gewoonlijk ook niet door zijn emoties mee liet voeren. Naar mijn dochter, die hij zo goed gekend had, was hij wat toeschietelijker. En dan te bedenken dat hij en ik jaren daarvoor zo'n goede en spontane band hadden gehad.

Later zag ik ook zijn dochter met haar ex-man en hun twee kleine blonde kinderen, die ik nooit eerder had gezien. Zij lachte vriendelijke naar me met vochtige ogen. Ze was mager geworden sinds de laatste keer dat ik haar zag. Maar dat was dan ook zo'n zes jaar terug. We wisten niet wat te zeggen. En ik had zo graag de tijd gekregen met haar te delen wat we jaren daarvoor samen gedeeld hadden, onze geheime liefdes, allebei voor een oudere man. Maar ook dat is voorbij.

Zijn broer was er met zijn vrouw. Ooit waren ook wij heel close, zeker in de tijd dat mijn lief en ik net bij elkaar woonden. Hoewel ze allerhartelijkst reageerden voelde ik toch, dat de tijd een afstand had geschapen. Hun zoon was zondermeer afstandelijk. Eindelijk was hij erachter gekomen wat zijn identiteit is. Hij bleek een vriend te hebben, een aardige jongen, zo op het eerste gezicht. Meer dan handen schudden deden we niet. Hij was de lieveling van zijn oom, van mijn lief dus, die neef. Toen we net uit elkaar waren trokken ze veel met elkaar op. Ze bezochten concerten van Ramstein en Ozark Henry. En natuurlijk deelden ze hun liefde voor de literatuur. Ik vroeg hem er nog even naar, uit belangstelling, maar ook om iets te zeggen te hebben. Hij stond op het punt af te gaan studeren aan de universiteit. Iets met cultuurwetenschappen en zijn scriptie had te maken met literatuur, de generatie nul, als ik het goed begreep. Daar weet ik verder niets vanaf. Hij verwees ter verduidelijking naar de film "Fightclub", die ik uiteraard wel kende.

Zijn beste vriend ontmoette ik ook weer en daarover kan ik hele verhalen vertellen. Hij was de echte bloedbroeder van mijn lief. Aan hem zou ik me kunnen hebben vastklampen, maar ik liet hem met rust. Hij had een voor mij onbekende vrouw bij zich, veel jonger dan hij, zelfs jonger dan ik, vermoed ik. Toen ik haar de hand schudde bleek ze onze taal nog niet echt machtig te zijn. Haar uitspraak klonk als van iemand uit het voormalige Oostblok. Ze keek me wat wantrouwig aan. Zonder meer al een reden niet bij hen te blijven staan. Ik geloof dat ik bij niemand wilde staan op dat moment of bij iedereen. Ik voelde de onrust die ik zo vaak over me heen voel komen als ik me te midden van bekenden of vooral enigszins bekenden bevind.

Omdat de kerkdienst en de bijeenkomst in zijn geboortedorp plaatsvonden, waren er veel minder mensen aanwezig dan wanneer het in zijn en mijn woonplaats was geweest. Een hele boel ex-collega's ontbraken daardoor en ook de leerlingen van vroeger. Ik denk dat het anders een spektakel van jewelste was geworden. Nu was er een afvaardiging van de school waar we ooit beiden gewerkt hebben en waar onze relatie destijds vorm kreeg. Ik kende de twee mannen niet eens. Opvallend genoeg ontbrak de directeur, die we toch vrij goed gekend hebben. Misschien werkte hij niet meer op die scholengemeenschap vanwege een andere baan of was hij weggepromoveerd.

Er waren familieleden van hem, vooral nichten, die ik me vaag herinnerde. En er was zijn oude peettante, bleek en broos, die zich voortbewoog met een stokje, geflankeerd door haar bijna Arabisch ogende dochter die ik graag mocht en die ik wel eens was tegengekomen op verjaardagsfeestjes bij zijn broer. Daarnaast liep de andere tante die veel jonger was, zijn tante Helena. Zo gedrieën leken ze weggelopen uit een Spaanse film. Je kon die roots er goed aan af zien. Hun donkere en enigszins krullende haar leek wel wat op dat van mij, ook omdat het wat doorzichtig was boven op de schedel.

Ik nam me voor die oude peettante met wie hij de dood van haar andere dochter had gedeeld en die niet in Maastricht eens op te zoeken. Misschien voelde ik ook die behoefte omdat ik zo ontzettend weinig familie hier in Nederland heb.

Dan was er Dorinde, de vrouw op wie ik destijds jaloers was. Waarom? Omdat ze een zusje van hem had kunnen zijn! Dat zei hij toentertijd ook en bij herhaling. Ze was intelligent en studeerde aan de universiteit, naast de baan die ze had. Daarnaast was ze mooi. Ze was een mooi klein en fragiel vrouwtje met grote bruine ogen en een intense, doordringende blik. Hij had eens gezegd dat ze goed gevormde benen had, alsof ze aan ballet had gedaan. Maar dat weet ik niet. Wel speelde ze piano. Hij en zij hadden eenzelfde soort opvoeding genoten met aandacht voor cultuur. Een zogenaamd goede smaak. Als je daarin gelooft. Daar steggelden wij wel eens over: over het begrip goede smaak.

Op het laatst, bij het faillissement van onze relatie, ging hij vaker met haar om, vooral nadat ik de bepaalde en door mij zelf aan ons opgelegde afspraken geschonden had.

We begroetten elkaar vriendelijk maar koeltjes. Ze had een tamelijk grote, voor mij onbekende man bij zich, waarschijnlijk haar nieuwe vriend, want destijds liep de relatie met haar man, die een echte womanizer en charlatan was op het laatst.

De kleine volle vrouw met golvend zwart haar met extentions, Sharika, net als ik Antilliaans, die mij nooit had willen ontmoeten, toen hij voor een korte tijd contact met haar had, een contact geboren uit een zoektocht op datingsites, ontbrak. Misschien wist ze niet eens dat hij dood was. Hoe zou er ook achter hebben moeten komen? Hij had haar erg aantrekkelijk gevonden, maar ze hadden nooit een echte relatie gehad. “En ook geen seks,” heeft hij bij gelegenheid lachend gezegd, “en dat terwijl we dat wel via mailcontact met elkaar overeen gekomen waren.”

Betaalde seks dus, maar niet uitgevoerd. Typisch hij.

Overal zag ik dat gekrompen mannetje, zijn vader, zich vastklampen aan mensen. Hij kwam vanzelf in beeld. Hij moest en zou met iedereen zijn verdriet delen, alsof hij het daardoor kon bezweren. Hij was daarin heel lichamelijk met zijn gebogen houding en die onrustige handen, wat hem toch al kenmerkte. Hij moest iedereen aanraken en telkens zag ik hem als het ware breken, waarbij de tranen over zijn lichtgetinte wangen liepen. Naast mijn gestorven lief, zijn oudste zoon, was hij het middelpunt van deze ceremoniële bijeenkomst. Ikzelf kon dat middelpunt niet zijn. Als ik zijn vrouw nog was geweest had ik dat af kunnen dwingen. Dan had ik het recht gehad. Maar ik had er nooit zo intens en dramatisch uitdrukking aan kunnen geven als dit gebroken mannetje.

De dienst zelf was heel emotioneel. Het was een mix van een kerkdienst, omdat hij door de jaren heen steeds religieuzer was geworden en zijn vader dat ook is, en voor de rest van wat de kinderen er op persoonlijke titel aan toegevoegd hadden. Zelfs zijn vader durfde het aan met bibberende stem en geflankeerd door zijn beide kleinkinderen de aanwezigen toe te spreken. Hij moest letterlijk ondersteund worden toen hij ermee klaar was. Ik moest huilen toen ik hem zo nietig het podium zag verlaten.

De muziek had deels zijn keuze kunnen zijn en van een nummer wist ik daar wel zeker: “Don’t stop the dance” van Roxy Music. Typisch zijn humor en bovendien een thema bij zijn schilderactiviteiten. Destijds had hij me wel eens verteld dat het zijn wens was dat “Go now” van de Moody Blues zou worden gedraaid. Dat paste enerzijds ook wel bij die humor, maar anderzijds koesterde hij dat liedje, dat hij kende vanaf zijn vroege puberteit ook. Hij had het singeltje in zijn bezit. Blijkbaar kende niemand die wens en de song werd dus niet ten gehore gebracht.

En natuurlijk was er, ik meen ook iets met een “dance” van Leonard Cohen en natuurlijk “Sodade” van Cesaria Evora.

Onverwacht voor mij klonk het liedje “I go to sleep” van de Pretenders uit de luidsprekers en daarbij kreeg ik helemaal de koude rillingen. We hadden samen nooit naar dat liedje geluisterd. Dat wist ik zeker en ik kende het ook niet goed. Ik heb het later opgezocht op You Tube en die zangeres deed me ongewenst sterk aan Mariëlle, zijn ex, denken. Die zangeres, Chrissie Hynde fascineerde me, dat moet ik toegeven, zeker toen ik meerdere foto’s van haar vond op Google. En ik kwam tijdens mijn zoektocht op internet uit bij die prachtige film uit 2005. Ik weet niet of hij die gezien heeft: Romanzo Criminale. Die had zeker bij hem gepast. Die hadden we samen moeten zien.

“I go to sleep, sleep and imagine that you’re there with me”. Shit!

Uiteindelijk, na de dienst en bij het afscheid nemen, ontmoette ik de vrouw, die ik Sirene ben gaan noemen. Gelukkig, dat ik haar ontmoette en betekenisvol.

Haar naam begint ook met een S. Ik was de tweede S in zijn leven en had daar ook aan gerefereerd toen ik zei, dat ik de tweede S. was in zijn leven, die hij ging verlaten.

Ik wist meteen met grote zekerheid dat de oudere, Indische vrouw, die er moederziel alleen rondliep, de vrouw moest zijn met wie hij in het midden van de jaren zeventig een paar maanden had samengewoond en die hij daarna nog zeven jaren heeft gemist. Het lijkt wel Bijbels, als je erover nadenkt: zeven jaar!

Omdat ik er zo zeker van was, dat zij de bewuste vrouw was, durfde ik haar aan te spreken en ondanks het verdriet en de huilende mensen schoten wij in de lach toen we elkaar diep in de ogen keken. En daarmee begon ons intense contact, dat ik als een erfenis van hem ben gaan beschouwen.

Maar wie was dat kleine fragiele vrouwtje, eigenlijk een meisje nog, misschien vijfentwintig jaar oud? Ook Indisch, wat nog bevestigd werd door het korte zinnetje dat ze achterliet in het condoleanceregister. Ze had een typisch en klein gezichtje met grote wat vooruitstekende tanden. Je kon haar mooi of lelijk vinden.

Omdat ik achter haar aansloot, nu weet je hoe nieuwsgierig ik ben, kon ik haar zinnetje geschreven in een mooi en regelmatig handschrift lezen: "Ik ga je missen. Pinda. Kusjes".

Hoe een YouTube filmpje me soms troostte, maar ook de mededeling bevatte van zijn dood.

Als ik niet zo nieuwsgierig was, dan had ik het mogelijk veel te laat geweten en dan had ik er eeuwig spijt van gehad. Dan was alles anders gelopen. Maar ik keek met een zekere regelmaat naar dat filmpje op YouTube en ik was daarnaast al op de hoogte van zijn slechte conditie en van zijn ziekenhuisopname. Door Tummie, die hem was tegengekomen bij de huisarts en hem later nog eens had gebeld.

We hadden verder ook nauwelijks meer contact gehad, hij en ik. Sinds zijn Afrika-avontuur wisten we allebei, dat het in praktische zin tussen ons afgelopen was.

Een enkele keer kwamen we elkaart tegen op straat, meestal in het centrum van de stad. Dan hadden we een kort en heel algemeen praatje. Een keer hebben we samen koffie gedronken op een terrasje en hebben we beiden onze waardering voor elkaar uitgesproken. Dat was fijn.

Of hij in de vier jaar na de Oegandese vrouw nog een relatie heeft gehad, weet ik niet.

Dat filmpje gaf me telkens een gevoel van heimwee. Hij zag er eigenlijk beter op uit dan hij zich in werkelijkheid gevoeld moet hebben. Misschien was het de belichting, alhoewel de opname van de plaatselijke omroep tamelijk primitief was. Hij had dan uiteindelijk zijn lang gekoesterde wens vorm weten te geven en een boek uitgegeven, ook al was het via een uitgeverij die werkt volgens het principe van "printing on demand". Voor als je dat niet kent: een manier van uitgeven, die je niets kost en waarbij telkens bij belangstelling een exemplaar op aanvraag wordt gedrukt... Ik was zeker niet de enige die dat filmpje bekeek. Er stonden diverse reacties onder van eigenlijk alleen maar vroegere leerlingen van hem en in het begin heeft hij nog gereageerd. Ik liet geen boodschap achter maar heb hem gebeld en hij nam zelfs op. Ik feliciteerde hem, maar hij wuifde die felicitatie weg. Hij relativeerde het succes van het uitgeven. Hij vond het geen prestatie op die manier. Ik zei hem dat ik in zijn schrijverij geloofde en liet me toen ontvallen, dat we het samen toch fijn hadden gehad en me daarbij al dat onderweg zijn en zo herinnerde, inclusief de hotels. Hij ging er niet op in. Hij klonk ook vermoeid. Hij was al ziek.

Had hij een voorgevoel, want hij schreef later in "La ira es la causa" dat een hoofdstuk was uit het boek waarmee hij bezig was, over een dergelijke situatie en over zijn dood en dat "Mariëlle" melden zou dat hij dood was? Dat kwam uit. Verdomme, het gebeurde echt! Wist ik veel, dat zij net als ik telkens naar dat filmpje keek. En ook Sirene heeft de mededeling gelezen. Daarom konden Sirene en ik elkaar treffen. Het leek wel een vooropgezet plan. En ik, die zulke dingen nooit wilde geloven, kon nu niet anders dan denken: Hij heeft het allemaal geweten.

Helaas heeft hij dat boek, zijn bedoelde levenswerk, nooit af kunnen schrijven

Via Tummie dus, wist ik hoe slecht het met hem ging, toen hij eenmaal in het ziekenhuis lag, in "het" ziekenhuis voor HIV-patienten, zoals ik later begreep. Ze heeft hem daar gebeld, want Ze maakte zich grote zorgen, omdat ze hem zo kort ervoor had getroffen bij de huisarts.

Hij was sterk vermagerd en wat ik al bij eeneerdere gelegenheid had gezien, hij had een huidprobleem. Verder zag hij bleek en wat geelachtig, terwijl hij altijd de wat roodachtige huidskleur had gehad, die hem kenmerkte.

Toen Tummie hem belde was hij heel open en hij zei heel blij te zijn met haar telefoontje En gaf aan dat ze hem altijd mocht bellen en dat ze een speciaal plaatsje in nam. Dat wist ik Trouwens ook wel. Het is bij dat ene gesprek gebleven. Misschien als ze later had gebeld, dat ze het wel te horen had gekregen van zijn zoon of dochter, afhankelijk van wie zijn mobiel nog een tijdje zou beheren.

En wat zie je op het filmpje?

Er zitten twee mannen naast elkaar, de interviewende man en mijn lief zelf en ze praten over het boek of eigenlijk beter gezegd niet over het boek, maar over een van de gebeurtenissen die erin beschreven staat, dat de leraar Ivo, de hoofdpersoon, de prille borstjes betast van een leerlinge.

Er heeft net een incident plaatsgevonden op een school in de omgeving. Dus het is "hot" nieuws. Bovendien blijkt overduidelijk dat de interviewer het boek, dat overigens "Jimmie, Jacqueline en Ivo" heet, niet heeft gelezen. De kaft van het boek komt in beeld en op de tafel voor de twee mannen liggen de schriftjes, ik meen vier, en ik kan ze me nog goed herinneren, met harde rode kaft. Daarin heeft hij het verhaal, alvorens het uit te werken op de pc, geschreven.

Ik heb in van die schriftjes, met zijn zeer regelmatige handschrift in de ruitjes gedwongen, gelezen. Want daar schreef hij op, op ruitjespapier. Dat vond hij rustgevend.

Toen ik die avond na thuiskomst, laat, omdat ik met enkele collega's van de school waar ik werk, en enigszins door de kou bevangen vanwege de wandeling van het station naar mijn appartement, mijn laptop aanzette, zoals gewoonlijk om mijn mails in te kijken, kreeg ik ook de behoefte het bekende filmpje te bekijken. Ja, en toen las ik dus die mededeling en het was of ik een hartstilstand kreeg. Werkelijk, ik hapte naar adem. Dus dat bestaat. Wat moest ik doen. Ik voelde me hopeloos en hulpeloos. Zou ik Tummie bellen? Maar het was al twaalf uur. En toch deed ik het en zij schrok zich ook een aap. Ik denk dat ze huilde, maar dan geruisloos. Ik hoorde het aan haar stem. We spraken elkaar een half uur. Maar slapen was er niet meer bij. Ik bleef achter mijn laptop zitten en rookte de ene sigaret na de andere en was blij dat ik op het station een vers pakje had gekocht. Omdat ik daar zo zat voelde ik de opwelling om nog veel meer over hem te weten te komen en het was of mijn geheugen zich verscherpte op dat moment en ik alles weer hoorde wat hij tegen me verteld had. Ik kreeg weer allerlei feiten in mijn hoofd die me ertoe aanzetten om op zoek te gaan naar allerhande informatie. Eigenlijk op dat moment volkomen doelloos. Maar later die nacht begreep ik het. Alsof hij de regie bepaalde. Ik ging het opschrijven. Ik ging schrijven over onze liefde, over zijn dood ook en over hoe rot ik me voelde en misschien wel schuldig over alles.

De volgende dag meldde ik me ziek en belde ik zijn broer en kreeg zijn schoonzus aan de lijn. Zo kreeg ik de informatie over zijn begrafenis.

Noem me maar Sacha

Noem me maar Sacha. Ik houd van die naam; bovendien begint hij met een S net als bij mijn eigen naam en om het compleet te maken, mijn sterrenbeeld is Steenbok. Als je in die onzin gelooft, tenminste. Ik geloof nergens in. Ik ben in deze veranderende tijden waarin mensen weer zoeken naar de zin van het bestaan en een eigen religieuze beleving, nog steeds atheïst en dat met veel plezier en met volle overtuiging. Ik moet lachen om de hoeveelheid Boeddhabeelden die gretig aftrek vinden bij mensen van allerlei pluimage en om de quasireligieuze literatuur.

Hij gaf me twee troetelnaampjes. Het ene was Snoezie, omdat hij mij een snoezig meisje vond, zoals hij het zelf toelichtte. Hij hield van mijn kleine handjes, de bolletjes haar op mijn hoofd, mijn onregelmatige tandjes en het andere was Saffie, omdat ik zoveel sigaretjes rookte (en nog steeds rook) en dus ook met dezelfde letters begint als mijn echte naam, die ik niet ga noemen.

Ik ben een dik meisje, alweer bijna veertig jaar oud. Een vrouw zal ik nooit worden en ook geen vrouw van een man. Trouwen of zo is niks meer voor mij. Ik leg me erbij neer. Zonder moeite. Seks krijg ik toch wel. Op zijn tijd. Bij het een of andere neukertje. Soms nog Frank.

En dan de gedachten aan hem en onze relatie. Bij iemands dood (“verscheiden” zou hij zeggen) komen de raarste herinneringen naar boven, zomaar willekeurig.

Ik wist dat hij hypersensitief was. Ik zal een voorbeeld geven. Iets wat me nu zomaar te binnen schiet. Hij was erachter gekomen toen dat fenomeen in de mode kwam en iedereen het was als hij of zij al geen autist of ADHD'er was, of dat alles tegelijk. Maar verder had hij de schurft aan al die benamingen. En vooral had hij een hekel aan al de vrouwen die plotseling hypersensitief waren.

Ik had het al eens opgemerkt toen we een rotonde naderden in de stad waar hij jaren gewoond had. Hij zat dan ook achter het stuur. Heel dicht bij de rotonde, die hij toch heel goed moest kennen, omdat die vlak bij zijn ouderlijk huis was gelegen en waar hij zo'n jaar of zeven had gewoond, raakte hij in de war. Ik dacht nog, dat hij op de rotonde in zou rijden. Net op tijd stuurde hij bij en toen zuchtte hij. Hij was volledig in beslag genomen door de blauwe lichtjes die ze daar geplaatst hadden in de betonnen rand. Met blauw had hij dat zeker. “Blue velvet”, dat had hij gehad als kind, een klein stukje blauw fluweel en bij bepaalde muziek, die diep in hem doordrong, beleefde hij ook die kleur blauw, zoals bij de zigeunermuziek, iets van l'alouette of zo en bij Le Sacre du Printemps later.

Ik leerde hem kennen nadat ik verhuisd was vanuit Zwolle naar deze oude en Bourgondische stad in het Zuiden.

Mijn verwachtingen waren hooggespannen, kan ik je zeggen

Ik was toe aan een nieuw leven. Na een mislukte start na aankomst in Nederland waar ik naar toe was vertrokken, omdat er toentertijd nog niet zoveel mogelijkheden waren op mijn eiland en eigenlijk ook om uit te breken en daarna eenmaal in Nederland aan het eind van een verstikkende relatie waarin ik twee dochters kreeg. Ik had eindelijk een studie afgemaakt. Het was de PABO geworden. Ik kon via een uitzendbureau starten op de school voor vmbo en kwam hem daar tegen. We behoorden tot dezelfde vaksectie, die van Nederlands. Ik was meteen onder de indruk van hem. Ik geloof niet dat hij me zag. Ik bedoel niet echt zag. Ik kreeg in die tijd veel nieuwe indrukken te verwerken. De mensen om me heen waren anders. Mijn toenmalig man en ik vochten ons kapot. De kinderen moesten wennen en ik was zo gretig op zoek naar veranderingen en wilde heel veel loslaten. Bijna alles, maar niet mijn kinderen. Ik werkte me in bij een bepaalde bloedgroep op school, want dat was de situatie op dat moment: er waren daar twee bloedgroepen. Die term is niet van mij, maar werd driftig gehanteerd om de verschillen aan te geven tussen het personeel van de twee scholen die net daarvoor gefuseerd waren en veroordeeld waren tot elkaar met een lange en onfrisse strijd die daarvan het gevolg was. Domweg koos ik voor de verkeerde partij. Typisch iets voor mij. Raffinement of een verborgen agenda zijn aan mij niet besteed. Die groep was het meest dominant aanwezig en had zich, omdat die eerder bezit had genomen van het gebouw, van een goede uitgangspositie verzekerd. Bovendien was de directie grotendeels afkomstig van die bewuste achterban.

Ik bezocht de onderonsjes van die clan, want zo voelde het, na schooltijd, als ik de gelegenheid had en offerde daar zelfs mijn kinderen wat aan op. Maar ik moest en zou een nieuw leven opbouwen en moest weer de Sacha worden die ik ooit was geweest: vrij en ongedwongen. Het leek heel leuk om met die groep

bevriend te raken en de leider, een coördinator zag mij als zijn kroonprinses. Zo noemde hij me daadwerkelijk. Ik liep daar even in. Maar achteraf moet ik toegeven dat die dominante man niets anders was dan de kopie van de man met wie ik op dat moment nog getrouwd was, een streber, een dogmaticus. Hij had het letterlijk over zijn dogma's en in die tijd leek me dat nog intelligent. Tot ik erachter kwam dat het aangeleerd gedrag was. En van mijn toekomstige geliefde heb ik daar de nodige lesjes in gekregen. Die was fel antidogma's, regels, aangeleerd gedrag en wat hij zelf noemde: schijnvertoningen. We hadden het later regelmatig over Machiavelli. Ik had het dus allemaal al meegemaakt met de man met wie ik getrouwd was geweest en die zijn ideeën daarover opdeed bij zijn studie P&O. Hij noemde zichzelf soms Zeus, waarschijnlijk om zich moed in te pompen, de dwaas.

De meest kapitale fout die ik ten opzichte van die coördinator en vaksectieleider maakte, was, door op de vraag "Met wie zou je 's ochtends graag een beschuitje willen eten?" zijn naam, de naam van mijn toekomstige lief, ten antwoord te geven, nota bene juist de man die later zo vaak in conflict zou komen met die leider.

"Met hem?" Ik zie nog steeds de verbijstering op dat zwetende enigszins rood aangelopen gezicht.

Hij viel me meteen op, betrekkelijk lang en slank, donker sluijk haar, een beetje te lang en dunnend op de schedel, met een sexy mond en vooral een sexy stem. Niet te vergeten een gouden ooringetje, en dan zijn handen met prachtig gevormde bijna vrouwelijke nagels en hoe hij die bewoog met name als hij sprak. Die combinatie van deze details viel meer mensen op. Dat zag ik soms aan de reacties van vrouwen. Ik was dol op de lange regenjas die hij in die tijd droeg en op een van zijn wollen truien. Ik heb toch al iets met wollen truien. Ik wilde hem bereiken en misschien wel veroveren. Ik was al blij geweest als we speciale vrienden zouden zijn geworden. Het leek me geweldig een oudere vriend te hebben op wie ik trots kon zijn met wie ik dingen kon ondernemen en die me zou zien, ook als vrouw, want ik was erg onzeker, eigenlijk, ontevreden over mijn uiterlijk en maakte de keuze er grappig uit te zien, wat me op zich toch ook wel beviel. En ik kreeg er zelfs aandacht door. Hij was inderdaad aanmerkelijk ouder dan ik, maar niet bezadigd en bovendien leek hij jonger. Hij was zondermeer niet het type dat ooit echt oud zou gaan worden, ik bedoel in doen en laten. Het grappige was dan ook dat hij van allerlei soorten moderne muziek hield. Daar hadden we het over in de docentenkamer, waar hij bewust als niet-roker tussen de rokers ging zitten, omdat daar de door hem meer gewaardeerde collega's zaten. Het was er gezelliger volgens hem. Hij noemde zichzelf een niet rokende roker.

Op dat moment luisterde hij naar Doctor Dre, Red Hot Chili Peppers en allerlei soorten hardrock, zoals death metall, speedmetall, industrial. Net als ik hield hij daarnaast van klassiek, alleen van andere componisten dan ik. Hij hield van Strawinski, Brahms, Wagner en Mahler en van minimal Music. Arvo Pärt leerde ik door hem kennen. Ik was dol op Tabula Rasa sindsdien. Hij was veel meer ervaren en wist er veel meer van. Hij kwam uit een nest met veel cultuur, voor een deel een kunstenaarsfamilie, behalve zijn eigen ouders dan. Zijn vader had een heel goede baan gehad, een academische functie, bij een groot electronicabedrijf.

Hij had me eens bij gelegenheid gezegd naar aanleiding van een vaksectievergadering waarbij een coördinator had opgemerkt dat hij verwachtte dat de personeelsleden van de school met de school getrouwd moesten zijn, dat hij dan twee slechte huwelijken had en daar dus zeker niet voor koos. Daarom had ik geen schroom en belemmering meer gevoeld hem wat meer van nabij te benaderen. Het gevoel ondeugend te zijn maakte me letterlijk warm vanbinnen.

Mijn eerste poging om een intiem gesprek te kunnen voeren en een wat diepgaander contact met hem te kunnen krijgen viel in duigen. We hebben er maanden later hartelijk om moeten lachen, Ik nodigde de hele vaksectie Nederlands uit bij mij thuis voor een avondvergadering. Ik zou voor een overvloedige maaltijd zorgen. Ik wist toen nog niet dat hij de schurft had aan die avondvergaderingen bij collega's thuis, die juist gebruikelijk waren bij de fusiepartner bij wie hij als gezegd absoluut niet wilde horen. Er werden in zijn zogenoemde bloedgroep al grappen gemaakt over kleffe avonden met koffie en pindarotsjes. Maar om mij te plezieren, want tijdens de pauzes hadden we best wel een ontspannen en hartelijk contact, zou hij komen. Dat was buitengewoon aardig van hem.

Van die avond kan ik me nog weinig herinneren, behalve dan, dat hij me als enige behulpzaam was bij het opdienen van het eten, het verzorgen van de gasten en het afruimen van de tafel. De rest liet zich daar niets aan gelegen liggen. Hij was meegereden met een andere collega die hem vanuit school had meegenomen en die hem ook bij het station zou afzetten. Dat nou juist wilde ik voorkomen, omdat ik mijn bekentenis die